

دیپلماسی نظامی در همسایه شرقی

با توسعه همکاری‌های نظامی بین ایران و پاکستان و رفع معضل تروریسم، روند تجارت بین ۲ کشور نیز سرعت گرفته و با احداث بازارچه‌های مرزی تجارت ۵ میلیارد دلاری محقق خواهد شد

گروه سیاسی- ایران که در سال‌های اخیر با امضای توافقات راهبردی با چین و روسیه، قدم در مسیر نظم‌نوین جهانی گذاشته‌است، اولویت سیاست همسایگی را نیز در روابط خارجی خود حفظ کرده و به دنبال تقویت روند تعاملات با سایر قدرت‌های منطقه‌ای است.

بر همین اساس ارتقای تعاملات و همکاری‌ها با پاکستان، به عنوان یکی از مهم‌ترین همسایگان ایران در مرزهای شرقی کشور، در دستور کار دولت‌های مختلف بوده‌است. پس از سفر تاریخی و مهم شهید آیت الله رئیسی به اسلام‌آباد در آخرین روزهای عمر با برکت ایشان در کسوت ریاست‌جمهور اسلامی ایران، که به نزدیکی بیشتر روابط و امضا ۸ سند همکاری برای ریل‌گذاری تجارت ۵ میلیارد دلاری انجامید، این بار مسیر تعامل در بعد نظامی و امنیتی نیز در دستور کار قرار گرفته‌است.

در این باره، سرلشکر محمد باقری رئیس ستاد کل نیروهای مسلح ایران برای انجام گفت‌وگو و ریزنی با مقامات پاکستانی راهی اسلام‌آباد شده‌است. سرلشکر باقری در جریان این سفر، دیدار مهمی با ژنرال عاصم منیر، فرمانده ارتش این کشور داشت که طی آن، طرفین درباره آخرین تحولات مرتبط با همکاری‌های دو جانبه و همچنین موضوعات مهم منطقه‌ای و بین‌المللی گفت‌وگو کردند.

عاصم منیر ضمن خوشامدگویی به سردار باقری و هیئت همراه تأکید داشت: «این سفر در مقطع حساسی صورت گرفته‌است. زمانی که منطقه دچار التهاب است، چه در جهان اسلام و از همه مهم‌تر مسئله خاور میانه، امت اسلامی امروز شاهد خلأ در وحدت جهان اسلام است. کشتار بیرحمانه نزدیک به ۵۰ هزار نفر، تخریب منازل و آوارگی صدها هزار نفر در غزه نتیجه سکوت جهان اسلام است.»

همکاری‌های نظامی و امنیتی در راس

امور

باتوجه به وسعت مرزهای ایران و پاکستان، مسئله تأمین امنیت این مرزها همیشه یکی از موارد همکاری بین دو کشور بوده که در دیدار باقری و عاصم منیر درباره آن بحث شد. فرمانده ارتش پاکستان در این باره تأکید کرد: «را هکار فعلی ما اتحاد منطقه‌ای به‌ویژه میان ایران و پاکستان است.»

عاصم منیر با استناد به رایزنی‌های دفاعی-نظامی دو کشور در بحث امنیت مرزی بیان داشت که پاکستان اقدامات لازم و فوری را برای توقف تحركات تروریستی برمی‌دارد. فرمانده ارتش پاکستان گفت: «دو کشور بزرگ ایران و پاکستان به‌طور مشترک به دنبال تفاهم در همه امور مرتبط هستند.»

منیر با ابراز نگرانی از استقرار گروه‌های تروریستی در منطقه افزود: «ایران و پاکستان در کانون این تهدید قرار دارند لذا روابط ما باید

بیش از پیش ارتقا یابد، زیرا معتقد به امنیت پایدار در مرز با ایران هستیم.»

سردار باقری نیز در این دیدار با ابراز خرسندی از سفر به پاکستان و تجدید دیدار با فرمانده ارتش این کشور از مواضع پاکستان در محکومیت جنایت تجاوز کارانه رژیم صهیونیستی به ایران و همچنین عملیات اخیر نیروهای امنیتی پاکستان علیه عناصر تروریستی جیش الظلم تشکر کرد.

سردار باقری گفت که برای انسداد مرزها اقدامات اساسی را آغاز کرده‌ایم تا تمامی رفت‌وآمدها از گذرگاه‌های رسمی بین دو کشور انجام شود. وی افزود: «ما در مرزها باید هماهنگ باشیم و تبادل فوری اطلاعات ما نیز باید منجر به عملیات فوری بر علیه تروریست‌ها بشود.»

مسئله تروریسم و تأمین امنیت به قدری برای مقامات دو کشور مهم است که این مسئله در دیدار باقری با آصف علی زرداری، رئیس‌جمهور پاکستان نیز مورد بررسی قرار گرفت.

سرلشکر باقری و زرداری ضمن گفت‌وگو در خصوص اهمیت تقویت همکاری‌های امنیتی و اطلاعاتی میان دو کشور در راستای مبارزه با تروریسم و تهدیدات مشترک اظهار داشتند: «همکاری نزدیک ایران و پاکستان در این زمینه می‌تواند به تأمین امنیت و ثبات در مرزهای دو کشور و منطقه کمک کند.»

این دیدارها در حالی انجام شد که در یک سال اخیر مرز مشترک زمینی ایران و پاکستان صحنه درگیری‌های مرگ‌بار بود و تعدادی از مرزبانان ایرانی توسط گروه‌های تروریستی مستقر در پاکستان به شهادت رسیدند.

مقامات تهران، بارها از اسلام‌آباد خواسته‌اند تا اقدامات بیشتری را برای مقابله با پناهنده‌های تروریست‌ها که در خاک این کشور حضور دارند، انجام دهد ولی سهل‌انگاری طرف پاکستانی سبب شده تا این گروه‌ها هر از گاهی به مرزهای شرقی ایران وارد شده و ناامنی‌هایی را ایجاد کنند. پاکستان هم از حملات تروریست‌ها در امان نیست و این دردمشترک بین دو کشور است.

بارها تروریست‌های داعش و گروه تحریک طالبان عملیات تروریستی را در شهرهای مختلف این کشور انجام داده‌اند و به همین دلیل در یکسال گذشته تهران و اسلام‌آباد توافقاتی را برای مقابله با تروریست‌ها در دو سوی مرزها انجام داده‌اند تا اجازه ندهند که این گروه‌ها به ثبات و امنیت دو کشور ضرر بزنند.

در اینجا موضوع همکاری‌های دو جانبه و چندجانبه دستگاه‌های امنیتی دو طرف مطرح می‌شود که در یک مجموعه به هم پیوسته بتوانند موارد تهدید مشترک را یافته و با هم همکاری کنند. از اینرو، سفر باقری می‌تواند گام مهمی برای تقویت همکاری‌ها در این زمینه

باشد تا در آینده سایه تهدیدات تروریستی از مرزهای دو کشور رخت برند. همچنین، همکاری‌های امنیتی و ضدتروریستی می‌تواند موجب اعتمادسازی و توسعه سایر عرصه‌های همکاری شود.

از آنجا که ایران و پاکستان در سازمان همکاری شانگهای نیز عضویت دارند، می‌توانند دستوردهای امنیتی خود در مقابله با تروریست‌ها را در قالب این سازمان منطقه‌ای با سایر همسایگان نیز به اشتراک بگذارند و اگر همکاری جمعی در برابر این تهدیدات ایجاد شود، بدون شک مسیرها برای جولان تروریست‌ها نیز بسته خواهد شد.

هرچند مقابله مستقیم صرف با گروه‌های تروریستی، تا حدودی این تهدیدات را کاهش می‌دهد اما برای ریشه‌کن کردن این معضل امنیتی، راهکارهای دیگری نیز لازم است.

در این راستا، باقری در ادامه دیدار خود با فرمانده ارتش پاکستان با اشاره به تعاملات نظامی ایران و پاکستان در حوزه‌های آموزشی و دفاعی گفت که افزایش این ارتباطات به‌ویژه در حوزه آموزشی و تبادل تجربیات نیاز امروز است و در همین خصوص فرماندهان نیروی هوایی دو کشور در ارتباط مستمر هستند. وی تأکید کرد: «عملیات گشت هماهنگ در دو سوی مرز و رزمایش همزمان و هماهنگ باید انجام شود.»

طرف پاکستانی نیز از ایران برای حضور در رزمایش بین‌المللی آتی در کراچی دعوت کرد و متقابلاً باقری نیز آمادگی ایران برای انجام رزمایش مشترک دریایی با پاکستان را اعلام کرد. رئیس ستاد کل نیروهای مسلح با اشاره به حضور پررنگ ایران در نمایشگاه بین‌المللی اخیر تسلیحات پاکستان گفت: «آمادگی داریم تا با پاکستان برای تولید مشترک ادوات دفاعی همکاری کنیم.»

از آنجا که تحریم‌های ایران در ماه اکتبر به پایان می‌رسد و اگر غربی‌ها دوباره کارشکنی نکنند،

و دریای خزر هم حضور دارند، می‌توانند با تقویت زیرساختهای ریلی خود، در تجارت جهانی حرف زیادی برای گفتن داشته باشند و تمهیداتی نیز در این بخش اندیشیده شده‌است.

برای اینکه این کریدورها با قدرت بیشتری به کار خود ادامه دهند، نیاز به تأمین امنیت در مسیرهای ترانزیتی است و ایران و پاکستان می‌توانند در این زمینه کمک شایانی بکنند.

زیرا هرچه امنیت بیشتر باشد، روند تجارت و حمل و نقل در منطقه نیز با سهولت بیشتری انجام خواهد شد. از طرفی، اگر پروژه «خط لوله صلح» برای انتقال گاز ایران به پاکستان نیز اجرایی شود، همکاری‌های دو کشور برای تأمین امنیت در دو سوی مرزها نیز افزایش خواهد یافت.

افغانستان یکی از محورهای گفت‌وگو افغانستان یکی از محورهای گفت‌وگو بین باقری و مقامات پاکستانی بود و طرفین بر ضرورت ارتقاء صلح و ثبات در کشور افغانستان تأکید کردند. باتوجه به اینکه افغانستان از زمان قدرت‌گیری طالبان در آگوست ۲۰۲۱، با بحران‌های سیاسی و اقتصادی مواجه است، ایران و پاکستان نگرانی‌های امنیتی از جانب همسایه خود دارند و در نشست‌های منطقه‌ای هم سعی کشور بازگردانند. از اینرو، دو کشور هرچه

در این زمینه هماهنگ‌تر باشند، می‌توانند از سرایت ناامنی‌های افغانستان به خاک خود جلوگیری کنند.

نکته مهم دیگری که ایران و همسایه شرقی را به سمت توسعه مناسبات دوجانبه رهنمون می‌شود، تغییر نگاه پاکستان به غرب است. پاکستان تا چند سال پیش بنابه دلایل سیاسی و امنیتی در اردوگاه آمریکا قرار داشت و فشارهای واشینگتن مانع از همکاری‌های دوجانبه اسلام‌آباد با تهران می‌شد اما در دو سال گذشته روابط پاکستان و آمریکا رو به سردی گراییده‌است.

باتوجه به تغییر و تحولات ژئوپلیتیکی در عرصه جهانی، آمریکا به سمت همکاری با هند رفته‌است و پاکستان به نوعی از مدار غرب خارج شده و بیشتر به محور همگرایی چین و سایر کشورهای شرقی قرار گرفته‌است. بنابراین، واگرایی اسلام‌آباد از غرب فرصت خوبی برای تقویت همکاری‌ها در سطوح مختلف بین دو همسایه را فراهم می‌کند. تجربه نشان داده که قدرتهای خارجی کمکی به حل بحران‌ها و امنیت در سایر مناطق نخواهند کرد و لذا ایران و پاکستان می‌توانند در کنار هم بسیاری از مشکلات را حل کرده و منافع خود را بدون مداخله خارجی تأمین کنند.

هفتم اکتبر، بازی با حاصل جمع منفی

طی روزهای گذشته با آغاز تبادل اسیران، طولانی‌ترین جنگ غزه به پایان رسید. جالب آن که هر دو طرف اصلی این نبرد، مدعی پیروزی و کسب دستاوردهای مهمی هستند. اما قضاوت درباره طرف پیروز یا شکست‌خورده، چندان آسان نیست. برای ارزیابی جایگاه یک بازیگر پس از نبردی چنین دشوار، می‌توان سه نظام محاسباتی را مد نظر قرار داد.

۱- تحقق اهداف

در این طریق، پیروزی یا شکست بر اساس تحقق اهداف اعلام‌شده، ارزیابی می‌شود. مطابق چنین فرمولی، جناح راست اسرائیل به رهبری نتانیاهو از سه هدف اعلام‌شده درباره غزه (آزادی اسیران، نظامی‌زدایی از غزه و نابودی حکومت حماس)، توانسته هدف اول را محقق کند. در تحقق هدف دوم، ناکام مانده‌است. تحقق هدف سوم منوط به تداوم مذاکره درباره حکومت‌آتی غزه است که گرچه ماندگاری حکومت حماس بر غزه، مبهم است ولی واگذاری غزه به تشکیلات خودگردان نیز برای جناح راست اسرائیل، مطلوب تلقی نمی‌شود. در طرف مقابل، اهداف رسمی حماس، آزادی اسیران و خروج نظامیان اسرائیل از غزه بوده که هر دو در پی آتش‌بس محقق شده‌است.

۲- هزینه‌پایده

محاسبه دوم، بررسی هزینه و فایده دست‌یابی به این اهداف است. کسانی که صرفاً عدم تحقق همه اهداف اسرائیل را به منزله پیروزی مقاومت قلمداد می‌کنند، به این نبرد به مثابه یک بازی با حاصل جمع صفر می‌نگرند. در حالی که اگر ارزیابی هزینه‌پایده دخیل شود، این نبرد، یک بازی با حاصل جمع منفی بوده و طرفی پیروز (یا پیروز تر!) محسوب می‌شود که هزینه کمتری برای تحقق اهدافش داده باشد. هزینه اسرائیل در این نبرد اعم از نظامی یا اقتصادی، مستقیم یا غیرمستقیم، حدود ۷۰ میلیارد دلار برآورد شده و هزینه بازسازی غزه نیز حداقل ۸۰ میلیارد دلار تخمین زده شده‌است. با این تفاوت که اسرائیل با کمک‌های مالی آمریکا به راحتی این هزینه را پوشش خواهد داد ولی جذب سرمایه برای بازسازی غزه بسیار دشوار خواهد بود. از منظر نظامی نیز تلفات ارتش اسرائیل کمتر از ۱۰ درصد شهدای حماس بوده، علاوه بر این که حماس رهبران و فرماندهان مهمی را از دست داده، گرچه فرآیند شبکه‌ای این تشکیلات، امکان احیای آن را در میان مدت فراهم خواهد کرد.

۳- پایداری دستاوردها

منظر دیگری که می‌تواند برای ارزیابی دستاوردها مفید باشد، بررسی پایداری آن‌ها در بلندمدت است. مهم‌ترین دستاورد راهبردی حماس، جلوگیری از توافق ابراهیم بین ریاض و تل‌آویو بوده، ولی با الحاق احتمالی عربستان به این توافق در دوره ترامپ، این دستاورد از دست می‌رود. اما احیای اهمیت بحران فلسطین در سطح افکار عمومی جهانی، دستاورد اصلی و پایدار مقاومت بوده‌است. در سوی دیگر، اسرائیل توانسته سازمان رزم حماس را تضعیف کند ولی با خروج نظامیان اشغال‌گر از غزه، امکان تقویت حماس مهیا می‌شود. به‌خصوص که شدت جنایت رژیم در غزه، بذر جذب نیروهای جدید به مقاومت فلسطین را آبیاری خواهد کرد. اگر حماس بتواند با تشکیلات خودگردان بر سر تشکیل حکومتی واحد در غزه و کرانه به توافق رسیده و به‌تدریج زمینه فشار بر آمریکا و اروپا برای شناسایی موجودیت فلسطین در سازمان ملل را فراهم کند، بی‌شک دستاوردی پایدارتر، نصیب ملت فلسطین شده‌است.

صید ترال به خلیج فارس باز می‌گردد؟ مصاحبه وزیرجهاد کشاورزی با شبکه تلویزیونی چینی در زمینه فعال سازی اقتصاد دریا محور را برخی کارشناسان، چراغ سبز برای بازگشت کشتی‌های صید ترال چینی به آب‌های جنوب برداشت می‌کنند

صیادان ترال پس از ۴ سال ممنوعیت در خلیج فارس منتشر شده که نگرانی‌هایی را در میان صیادان محلی ایجاد کرده‌است. معاون وزیر جهاد کشاورزی هم به خبرنگار فارس گفت با هماهنگی کار گروه ویژه مرز به ریاست وزیر کشور و بخش‌های نظارتی نیروی دریای سپاه آیین‌نامه‌ای تدوین شده که به روش صید، ترکیب صید و نظارت بر صید اشاره دارد. قرار است مسائل فنی و نظارت، بحث‌های امنیتی، سیاسی و اجتماعی لحاظ شود و صورتی که مجوز صید ترال بدهند، برداشت صحیح از دریا انجام خواهد شد. وزارت جهاد کشاورزی می‌گوید که کشور نیاز به ۵۰۰ هزار تن پودر ماهی دارد و ۹۰ درصد ماهیان آب‌های عمیق خلیج فارس فانوس ماهی است که برای تولید پودر ماهی به کار می‌رود.

به بهانه صید فانوس ماهیان، مجوزهای جدیدی برای صید ترال صادر شد، حضور کشتی‌های چینی برای صید ترال در آب‌های ایران از سال ۱۳۹۴ آغاز شد و در سال ۱۳۹۹، با افزایش فشارهای اجتماعی و رسانه‌ای فعالیت این

هوالباقی

هشتمین سالگرد درگذشت

مرحوم حاج مهدی بهروانفر

را گرمی می‌داریم. روحش قرین رحمت الهی باد

خانواده بهروانفر

به نام پروردگار مهربانی‌ها

شانزده سال است که آسمان دل‌های ما ببری است

شانزده سال است که صدای خنده‌های گرم و نگاه‌های مهربان تو را در سکوتی غم‌انگیز گم کرده‌ایم.

مرحوم علی‌پور عباس هدی